

ธรรมะคือธรรมชาติ

พระราชสุทธีญาณมงคล

P11003

การเจริญกุศลภาวนาเพื่อการปฏิบัติพระกรรมฐาน ก็คือปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้านั่นเอง บางคนเรียกว่าปฏิบัติธรรม แต่ก็ไม่ทราบว่าธรรมะนั้นมาจากไหน ได้แก่ อะไร ธรรมะตัวนี้แปลว่า ที่ตั้งของงานและหน้าที่ที่ถูกต้อง ก็คือกรรมฐาน ธรรมะแปลว่าสร้างราศี มีเหตุผลไม่มีเหตุร้ายเจือปน นี่ก็เรียกว่าธรรมะ ธรรมะแปลว่าว่าธรรมชาติของราศี ธรรมะแปลว่าความคิด ธรรมะแปลว่าสติปัญญา ธรรมะแปลว่าแก้ไข ธรรมะแปลว่าเดินไกล ธรรมะแปลว่าละแล้วซึ่งความชั่วทั้งหลาย ถึงจะแปลว่าธรรมะ

บางท่านมาปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล ก็เนื่องจากว่า ตั้งใจมาปฏิบัติ ๗ วัน พออยู่ได้คืนเดียว กลับแล้ว บ่นบอกว่าทำไม่ได้ ปวดหัว ไม่สบาย ข้อเท็จจริงนั้น ถ้าเราไม่สบาย เราไม่ค่อยสบาย ทางด้านกาย ปวดศีรษะ หรือเครียด และเราไม่สบายทางด้านจิตใจ ปฏิบัติธรรมไม่ได้ผลแน่ แต่ก็คนปฏิบัติไม่ได้ผลก็ไม่มีอารมณ์ และก็มีทิฐิมานะนอนเนื่องอยู่ในสันดานอาศัยธรรมะของพระพุทธเจ้าเท่านั้นเองที่จะแก้ไขได้ อย่างอื่นไม่สามารถจะแก้ไขได้แน่นอน

ธรรมะ แปลว่า ความอดทน ธรรมะแปลว่ากำปั้นทุบดิน ดีทุกแห่งทุกมุม นั้นเรียกว่าธรรมะ ดีทุกแห่งทุกมุมไม่มีเสีย มีแต่อกมีแต่งาม ผู้ที่ปฏิบัติธรรมะงอกงาม มั่นงอกตรงไหน มั่นงามตรงไหน มั่นงอกอยู่ที่จิตใจ จิตใจดีจิตใจมีปัญญาแล้วเรียกว่างอก ถ้าหากว่าคนไร้ธรรมะไม่ได้ปฏิบัติธรรมะแล้ว จิตมันก็จะหดเหี่ยว จิตใจมันจะแห้งแล้ง จิตใจจะตรอม จิตใจไม่กลมกล่อม มันก็ออกมาทำนองนี้ทั้งนั้น แต่ที่ท่านทั้งหลายจะเป็นอุบาสกอุบาสิกาหรือจะเป็นพระสงฆ์องค์เจ้าก็ตาม ถ้าไม่ปฏิบัติธรรมแล้วมันก็ไม่อดทน ผู้ที่ถึงธรรมะและปฏิบัติในตัวในขณะนี้และปัจจุบันนี้ มีแต่ความอดทนอดกลั้น และอดออม มีอะไรก็ประนอมยอมความ บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น ก็เรียกว่าธรรมะ ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร วิริเยนะ ทุกขมัจ เจติ ก็เรียกว่าธรรมะ เราจะล่วงทุกข์ พ้นทุกข์ไปได้ก็เพราะความพยายามและความเพียรของเรา และอุทิศหาพยายามงานต้องสำเร็จและดีและถูกต้อง ก็เรียกว่าธรรมะทั้งนั้น คนไร้ธรรมะคนไม่มีธรรมะประจำใจ ก็คือคนเกียจคร้านในหน้าที่ ไม่รับผิดชอบตัวเอง และตัวเองก็ขาดสติจะ ไม่มีสติจางา ธรรมะแปลว่าผู้มีสติจางา ก็เรียกธรรมะทั้งนั้น แต่ก็แยกเรียกกันไปตามศัพท์แสงของธรรมะ ก็เรียกว่า ภาวนา ๒ สมถภาวนา วิปัสสนาภาวนา แต่แล้วก็ต้องอดลงทำยธรรมะ

ไม่ได้ กรรมฐาน เรียกว่า ธรรมะ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน การทำให้ฐานเกาะ ทำให้จิตใจเบิกบาน ทำให้จิตใจยิ้ม ทำให้จิตใจไม่เศร้าหมอง จิตใจปรองดอง สามัคคีกาย สามัคคีจิต ชีวิตจะแจ่มใส ก็คือธรรมะ ถ้าคนมีธรรมะประจำจิตประจำใจ มันก็ต้องงอก บริบูรณ์เพิ่มพูนบริบูรณ์ทุกประการ

ท่านทั้งหลายเราเจริญกรรมฐาน เจริญสติปัฏฐาน ๔ ก็ต้องให้จิตใจนั้นประกอบไปด้วย ธรรมะทุกด้านทุกวิถีทางเพื่อขันธ์ธรรมคำแห่งความอดทน เรามีสติควบคุมจิตเมื่อใดมีความรู้ เกิดขึ้นเมื่อนั้น คนที่ไร้สติขาดสติแล้ว จิตไม่มีความรู้จริงเลย มันจะรู้ปลอม มันจะรู้ย่อมนใจ จะไม่เกิดประโยชน์โสดาผลแต่ประการใด บางท่านตั้งใจเต็มที่เลย จะปฏิบัติ ๗ วัน สองวันก็ กลับแล้ว ไม่อดทนแถมเลือกอาหารอีก คนที่มีธรรมประจำใจนะเขาไม่เลือกอาหาร ส่วนใหญ่ จะเป็นคนจีน เราจะเห็นมาจากเมืองจีนนี่จีนมีธรรมะ เขาสามารถรับประทานได้ง่าย ๆ ข้าว เหนียวจืดน้ำพริกปลาปน เขาก็มีธรรมะ อดทน คนที่ไม่มีธรรมะ จะเลือกอาหาร กินไม่ได้ ต้องกินอย่างดี คนกินอย่างนี้ไม่ใช่คนมีธรรมะอย่างที่พระพุทธเจ้าสอนภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีล สังวรพระวินัย สังวรสำรวมแล้วฝากชีวิตไว้กับญาติโยม โยมมีเกลือก็ฉันเกลือ โยมมีมะเขือก็ ฉันมะเขือ โยมมีน้ำปลาก็ฉันน้ำปลา เพราะพระท่านมีธรรมะ เพราะพระท่านใจประเสริฐ ภัณฑ เต ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ คนที่เจริญแล้ว อริยเจ้าด้านจิตใจแล้ว รับประทานอะไรได้ทั้งหมด แต่ของนั้นจะเป็นของอะไรก็ตาม จุดมุ่งหมายต้องการให้สะอาดไม่สกปรก ทำให้สะอาดถึง ภาชนะนั้นจะเป็นกะโหลกกะลาใส่เป็นภาชนะ แต่ก็สะอาดสวยงาม แต่เครื่องโถกลายทอง เครื่องสังคโลกของแพงแต่สกปรกเปื้อนเปรอะเลอะเทอะไม่สะอาดพอที่จะใส่ของนั้นได้ ก็นี่ แหะละก็เป็นธรรมะ

คนที่มีธรรมะประจำใจ หนึ่ง จะไม่ถือตัว มีอะไรก็รับประทานได้ แต่เท่าที่อดมา สังเกตโยมมาอยู่กรรมฐานมาบ่นให้ได้ยินว่า กับข้าวกินไม่ได้ เราอยู่บ้านเคยกินไอนั้นไอนี้ชื่อ เอา แต่มาอยู่ที่นี่กินไม่ได้เราก็กินไม่ได้ อย่างนี้คนไร้ธรรมะ คนไม่มีเหตุผล พระพุทธเจ้า ของเรานะเป็นจักรพรรดิ เจ้าชายสิทธัตถะเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ เป็น จักรพรรดิราชาธิราชเสด็จออกบรรพชา แล้วก็พวกชาวบ้านชาวเมืองรู้ว่าเจ้าชายเสด็จมาก็ยังไม่ทราบ เพราะตอนนั้นท่านยังไม่ได้ฉายาว่าพระพุทธเจ้าในโลกเพียงแต่เป็นนักบวช เป็น นักบวชก็แสวงหาโมกขธรรม แสวงหาความจริงของชีวิตต้องอยู่ด้วยธรรมชาติ นอนกับดินกิน กับทราย นั่นคือพระพุทธเจ้า เป็นลูกของจักรพรรดิ เป็นลูกของพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อญาติโยม เอากับข้าวมามากแล้ว แต่ประเพณีนิยมเขาใช้ทานอะไรเขาก็เอาเขามา บางถิ่นฐานรับประทาน ข้าวไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่างให้เห็น อย่างโยมภาคเหนือ ภาคอีสาน ก็ชอบรับประทานข้าว จ้าวและข้าวเหนียวก็ทานน้อย แต่ส่วนญาติโยมประเพณีบางบ้านทานข้าวเหนียวทั้งบ้าน

อาตมาเคยเดินธุดงค์ไปอยู่ในบ้านนั้น ในหมู่บ้านเขามาใส่บาตรข้าวเหนียวทั้งนั้น ก็ต้องฉันจะเป็นอะไรก็ตามกินได้ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อร่างกายก็แล้วกัน

บางแห่งทำกับข้าวมาถวายเจ้าชายจักรพรรดิพระองค์จะอยู่ในรั้วในวัง จะเสวยพระกระยาหารยังงี้ก็ได้ ปราสาทมีถึง ๓ ถดู ถดูร้อนก็อยู่ปราสาทนี้ ถดูหนาวก็อยู่ปราสาทโน้น ถดูฝนก็ต้องอยู่ปราสาทนั้น มีถึง ๓ ถดู จะอยู่ยังงี้ก็ได้สบายจริง ๆ สะดวกสบายจริง ๆ คนที่มีความสบายและสะดวกจะไปพบของจริง มันมีพวกดีด สี ดี เป่า พระเจ้าสุทโธทนะให้นางสนมกำนัลนางมาดีด สี ดี เป่า ร้องรำทำเพลงกล่อมทุกวัน เพื่อจะไม่ให้เจ้าชายเสด็จออกบรรพชา เพราะพราหมณ์อาจารย์ทำนายไว้ พราหมณ์ทั้ง ๘ ได้ทำนายไว้ พราหมณ์ ๗ ท่านทายว่าเป็น ๒ สถาน ถ้าออกบวชก็จะได้เป็นพระพุทธเจ้า ถ้าครองราชสมบัติจะไม่มีใครสู้ได้ เป็นจักรพรรดิ แต่พราหมณ์หนุ่มที่สุด คือ อัญญาโกณฑัญญะ ทายไว้ในลักษณะเดียว ต้องเป็นพระพุทธเจ้า ๑๐๐% ไม่ต้องอยู่ครองขมารวาส ครองราชสมบัติ ต้องออกบวช จึงต้องมีนางสนมกำนัลนางมาร้องรำทำเพลงยั่ว สร้างปราสาทถึง ๓ ถดู ให้แก่เจ้าชายแล้วไม่ให้เสด็จไปทางไหน กลัวจะไปเจอเทวดาเข้าเดี๋ยวจะเบื่อหน่าย จะเสด็จออกบรรพชา แต่แล้วพระองค์ก็ร้อนรุ่มกลุ้มใจออกเสด็จไปประพาสป่า ประพาสทุกยาม ทำให้เจอเทวดา คนกำลังเกิด แก่ แล้วก็กำลังเจ็บ เหลือแต่กระดูก แล้วก็ใกล้จะตาย แล้วก็เห็นคนตายหายไปหามมานำไปเผา กันมากมาย ทำให้พระองค์คิดได้ ทบทวนจิตนี้แหละเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันแก้ไม่ได้ แก้ไม่ได้เลย แต่ของแก้ได้ก็ควรจะแก้ มีของแก้บ้างมัย มียาชนิดไหนมัยกินไม่แก้ แก้ไม่ให้เจ็บ แก้ไม่ให้ตาย มันไม่มีเลย ทรงเล็งเห็นเช่นนั้น เลยก็จะมียาอีกชนิดหนึ่ง วิชานิดหนึ่งต้องไปแสวงหาเอาเอง คือวิชามาแก้ไม่ให้เกิด แก่ไม่ให้แก่ แก้ไม่เจ็บ แก้ไม่ตาย พระองค์ก็ออกเสด็จบรรพชาต้องการวิชาเหล่านั้นเพื่อช่วยชาวโลกทั้งหลายลืมหินตาอำปากเห็นโลกสว่างไสว ทำจิตให้เบิกบาน ท่านทั้งหลายไม่ต้องกลัวตายกลัวเจ็บ เพราะทุกคนไหน ๆ มันก็เกิดมามันก็ต้องตายทุกคน มันก็ต้องเจ็บด้วยกันทุกคน มันก็ต้องพลัดพรากจากของอันเป็นที่รักของที่ชอบใจด้วยกันทุกคนแก้ไม่ได้ ส่วนที่แก้ได้เราก็กแก้ ที่แก้ไม่ได้อย่าไปแก้มันเลย โยมอุบาสก อุบาสิกา มันแก้ไม่ได้ ไม่ต้องไปแก้มัน มันจะต้องแก้แล้วมันก็ต้องเจ็บ มันก็ต้องจากมันก็ต้องตาย สู้สัมปรายภพ อย่าไปหลงไหลไสยชอนยั่วยุ เอามาแก้เลย

บางทีคนแก้ก็อยากจะให้สวย ปกปิดความแก่ แล้วมันก็ต้องเจ็บ มันก็ต้องจาก สู้สัมปรายภพ อย่าไปหลงไหลไสยชอนยั่วยุ เอามาแก้เลย สิ่งใดแก้ได้ก็แก้ซะ สิ่งใดแก้ไม่ได้ อย่าไปแก้ให้มันเสียเวลาไปเปล่า จะไปหาอายุวัฒนะที่ไหนเล่า กินไม่ให้แก่ไม่ให้ตาย ไม่มีทางแล้ว อย่าไปแก้มันเลย วิชาที่พระพุทธเจ้าแก้ไม่ให้เกิด ก็วิชากรรมฐาน วิชาโมกขธรรม พระองค์ได้ไปเห็นของจริงมาแล้วอยู่ถึง ๖ พรรษา นอนกับดินกินกับทราย ถึงจะเห็นของจริง

เดี๋ยวนี้หนังกรรมฐานในห้องแอร์กันใหญ่กรุงเทพฯ ของปลอมทั้งนั้น หนาวก็ทนไม่ได้ ร้อนก็ทนไม่ได้ ทนไม่ได้ทั้งนั้น ร้อนจัดก็เลิกทำ หนาวจัดก็เลิกเร็ว เร็วไปสายไป บ่ายไป เย็นไปทั้งนั้นเลย เป็นสิ่งที่เราควรระวัง ก็ค่อยแก้ แก้ไม่ได้ก็ไม่ต้องไปแก้ ถ้าเกิดเจ็บไข้ถ้าไม่ถึงวาระและเวลามันก็แก้ได้ คนนั้นถึงวาระขั้นสุดทำยาก็ต้องตาย ให้หมอเทวดาก็เอาไว้ไม่ได้ ยาเทวดาก็เอาไว้ไม่ได้ เทวดาก็ต้องจู้ พระอินทร์ก็ต้องจู้ ก็ต้องตายด้วยกันทั้งนั้น หลักเกณฑ์วิธีการเป็นเช่นนั้น

ในเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ท่านทั้งหลายเอ๋ย เราจะหาอะไรมาแก้ มันไม่มีอีกแล้ว พันนอกเหนือจากการเจริญพระกรรมฐานดีที่สุดในได้ไม่ต้องกลัวตาย ไม่ต้องกลัวแก่ ไม่ต้องกลัวเจ็บ ถึงคราวเจ็บก็ต้องเจ็บ ถึงคราวตายก็ต้องตาย นี่ถึงความตายไว้ให้มันเคยชิน นี่ถึงความตายไว้ให้เคยชินวันละหลาย ๆ ครั้ง หายใจเข้าออกในขณะนี้ เราอาจจะตายคืนนี้ เราอาจจะตายวันพรุ่งนี้ใครจะรู้ได้ ถ้าเราเคยชินกับความตาย เราจะได้ไม่ต้องกลัวตาย จิตใจจะได้เข้มแข็ง จิตใจจะได้มีแรงขยันอดทนต่อไป ถ้าท่านทั้งหลายกลัวตาย ต้องตายแน่ ๆ และตายไวด้วย จิตตกทักก็ยิ่งซ้ำเป็นโรคมะเร็งไปเลย ตายไวเลย นี่แหละพระพุทธเจ้าสอนให้ชินเสีย เคยชินกับความแก่ ความเจ็บ ความตาย เคยชินต่อการที่จะต้องพลัดพรากจากของอันเป็นที่รัก ของที่ชอบใจด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครจะอยู่กับของที่รักตลอดไป มันก็ต้องจากกันไป บางคนไม่จากเป็นมันก็ต้องจากตาย บางคนเสียตายเหลือเกินจากกันตอนเป็นสามีภรรยาทิ้งขว้างกัน ทั้งลูกทั้งครอบครัว เป็นที่น่าเสียดาย ถ้ายังไงก็ต้องทิ้งกันได้แน่นอนคือตาย แต่ยังไม่ตายนี้ไม่น่าจะทิ้งกัน น่าจะช่วยเหลือกันไปก่อนนะอย่างนี้เป็นต้น

ท่านทั้งหลาย คนที่มานี้ทุกประเภทที่วัดเรานี้ละ ก็ขอฝากความจริงใจไว้ บางคนพูดให้ได้ยินเลย กับข้าวกินไม่ลง ที่บ้านเรากินหมูเห็ดเป็ดไก่ อย่างนี้กินกับเขาไม่ได้หรอก ไม่ใช่วิสัย พระพุทธเจ้าเสียอีก เราเป็นลูกตถาคต โยมเป็นอุบาสกอุบาสิกา ก็เรียกว่าลูกตถาคต ก็เรามาเนกขัมมปฏิบัติก็เรียกว่า ลูกตถาคต เราเป็นลูกของพระพุทธเจ้ากันทั้งนั้นทุกคน แต่ว่าเป็นพระสงฆ์องค์เณร ก็เป็นญาติโยม ก็เราเป็นลูกท่านทั้งนั้นแต่ไม่เชื่อพอไปเชื่อใคร จะกินหมู เห็ด เป็ด ไก่ บางคนก็รับประทานเจก็ได้ ก็ไม่ได้ห้าม พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ห้าม มังสวิรัตติ พระองค์ก็ไม่ได้ห้ามพระภิกษุเลยนะ แต่ท่านห้ามไว้อย่างนั้นเมื่อมนุษย์ เนื้อ เนื้อ เนื้อ ก็ว่าไปตามเรื่องห้าม เพราะสัตว์ประเภทนี้ไม่ควรจะไปฉัน แต่บางท่านก็ตีพระเณรว่า ยังฉันเนื้อสัตว์อยู่เลยแล้วจะเป็นพระได้อย่างไร พูดกันเยาะเย้ย ข้อเท็จจริงพระไตรปิฎก ดูพระธรรมวินัยให้ครบไม่มีข้อบัญญัติเลยว่าห้ามไม่ให้ฉัน แต่ปัญหามีอยู่อันหนึ่ง ถ้าเราไปบ้านเขา เขาไปเอาไก่มาฆ่าต่อหน้า แล้วก็เอามาแกงให้พระ ถ้ารักษาวินัยฉันไม่ได้ เขาฆ่าเพื่อเรา เราก็บาปด้วยซิ แต่ของที่เขามีอยู่แล้ว เราไปที่บ้านเขา เขาแกงไว้ก่อน ตั้งแต่เช้าแล้ว เขาก็ไม่

หมายความว่าจะมาถวายพระหรือไม่ เราไปเขามาถวายเราก็ฉันได้ ไม่ใช่เราไปให้เขาฆ่า พอพระมาบ้านไม่หากับข้าวไม่ได้

เราเคยไปผจญมา โยมก็ขยิบขยิบตาให้ลูกไปเอาไก่เอามาฆ่าแล้วมาแกง เราก็ยังอุตส่าห์ขอบิณฑบาตเขาอย่าเลย น้ำปลาก็ได้โยม น้ำพริกก็ได้โยม อย่าสร้างบาป อาตมามาโปรดโยมนะไม่ได้มาทำให้โยมเป็นบาปเป็นเปรต เคยประสบด้วยตนเองแล้วอย่าบอกว่าท่านรู้ได้ยังไง ก็เรามีจิตวิทยารู้ได้บ้างเขาส่งลูกให้ไปเอาไปฆ่า ไม่มีอะไรเลยวันนี้ กับข้าวไม่มี ในครัวเขามีน้ำพริกปลาร้า มีผัก ไม่มีกับข้าวถวายก็อาจก็ต้องการเอาไก่มาฆ่า เอาเปิดมาฆ่าถวาย แล้วเราก็ขอบิณฑบาต บอกเขาน้ำปลาถ้วยเดียวก็ได้ ไม่เป็นไรหรอกนะ

นี่แหละท่านภิกษุทั้งหลาย เราฝากชีวิตไว้กับญาติโยมทั้งนั้น โยมมีเกลือฉันเกลือ โยมมีมะเขือฉันมะเขือ ไม่มีไม่ฉัน ถึงจะได้ธรรมะ ถึงจะได้ความอดทน เห็นแก่ปากเห็นแก่ท้องไม่สำเร็จมรรคผลหรอก นี่แหละพระพุทธเจ้าท่านก็เสด็จจรวัตรหาป้า อรัญวาสี แล้วนั้นไปแสวงหาที่ชอบ ที่ต้องการแสวงหาวิชาแก้ไขปัญหากับแก้ไขทุกข์ ชาวบ้านก็เห็นว่าพระองค์เสด็จมาก็เอาของมาถวาย ข้าวก็แดง แกงก็เค็ม สิทธิตะถะหรือจะเต็มใจกลืน กลืนไม่ลง ในเมื่อกลืนไม่ลงเช่นนี้แล้วเราอยู่ในปราสาทราชวัง เสวยพระกระยาหารยังงี้ก็ได้ แต่แล้วเจ้าชายพิจารณาปัจจัย ๔ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช จะมีหลักขึ้นมา เวลารับประทานก็ ยถาปัจจเวกขณะ เวลาจะฉันก็ ปฏิสังขยาโยนิโส ปิณฑปาตัง ปฏิเสวามิ ก็ออกมาในรูปแบบนี้ให้พิจารณา ข้าวก็แดง แกงก็เค็ม สิทธิตะถะต้องเต็มใจกลืน สันโดษมักน้อย โยมมียังงี้ฉันอย่างนั้น ไม่ใช่ว่า หลวงพ่อลูกฉันมาบวชที่นี้นะฉันไอ้ฉันนั้นไม่ได้นะ อาหารก็ต้องมีไอ้ฉันนะ ต้องมีไอ้ฉันนะ ลูกฉันจะฉันได้ บอกถ้าอย่างนั้นก็ไปบวชที่อื่นเลย ใครจะหามาให้ฉัน จะไปฆ่ากุ้งฆ่าหมูที่ไหนล่ะ

ท่านทั้งหลายเอ๋ย เราเป็นนักบวชแล้วมีอะไรฝากชีวิตไว้กับญาติโยม ภิกษุแปลว่า นอน สอนง่าย ไม่ดีร้อนเลี้ยงง่าย มีอะไรก็ฉัน ไม่มีก็ไม่ต้องฉัน โยมเขาไม่มีเราก็ไม่ต้องฉัน ถ้าอย่างนี้ลูกตถาคตแน่ นี่แหละท่านทั้งหลายเอ๋ย นอนกับดินกินกับทรายเดี๋ยวนี้ลูกผู้ดีมันไม่ใช่ผู้ดีนะซิ ไม่ใช่ลูกสัตบุรุษผู้ดี แต่เป็นลูกที่พ่อแม่เอาใจ มาเลี้ยงด้วยความเอาใจตามใจลูกตลอดมา โตขึ้นว่านอนสอนยาก ถ้าไปตั้งหลักฐานหางานก็เลี้ยงงานเก่ง หนักไม่เอาเบาไม่สู้ตลอดรายการ ได้ตำราที่วัดนี้ก็มาก บางทีเต็มใจจะมานั่งกันมีศรัทธามาจากบ้านกันเต็มที่อยู่ได้คืนเดียวเช้าลาแล้วลาบอกเหตุใดจึงกลับ ลูกเขากินไม่ได้แล้วก็ปวดหัว นี่แหละคนตามใจตัวไฉ่มีัย ตามใจตัวไม่ได้พบธรรมะ ตามอารมณ์ตัวไม่พบธรรมะเลย พ่อแม่เลี้ยงมาอย่างดีแต่ไม่รู้เลยว่าพ่อแม่จนมาก่อน พอเรามีเงินทองได้ลูกมันเกิดมา เกิดมาในกองเงินกองทองที่พ่อ

แม่ต้องเหนื่อยยาก ก็ขอเจริญพรญาติโยมว่า คนที่มีเงินมีทองนี้ เขาจนมาก่อนทั้งนั้น ไม่มีใครรวยมาจากท้องแม่หรือ มีเงินมีทองมาจากท้องแม่แต่ประการใด

ท่านพระภิกษุท้าวท้าวทั้งหลาย ดูจักรพรรดิพ่อของเรานั้นนอนอยู่โคนไม้รุกขมูล ทั้ง ๆ ที่เป็นจักรพรรดิ สมบัติมากมาย ก็เปรียบเทียบอีกครั้งหนึ่ง ก็คือพระโพธิสัตว์ พระเวสสันดร กับนางมัทรี สีกษัตริย์ตราตลอดก็ต้องซาลีและกัณหาโน้นอยู่ป่าหิมพานต์ ต้องเดินเท้าตลอดรายการ ต้องไปหาผลหมากรากไม้มาฉัน ข้าวปลาอาหารก็ไม่มีจะรับประทาน นั่นคือพระพุทธรูปเจ้าที่เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร ลำบากลำบากก่อน คนที่จะได้ดิบได้ดีนั้น มีความสุขต้องเกิดจากความทุกข์ ต้องระทมขมขื่นมาก่อน หนักก็เอาเบา ก็สู้ ความรู้ก็ดี พอไปตั้งหลักฐานก็จะอดทนต่อสู้อต่อไป เดียวนี้ผู้ปฏิบัติธรรมไม่ใช่ผู้ดีหรือ ผู้ดีต้องมีระเบียบแบบแผน ผู้ดีต้องเลี้ยงง่ายไปบ้านใครก็ไม่ถือตัว บ้านนั้นมีเฉพาะน้ำปลาร้ากับน้ำพริกไม่ถือตัวดูง่าย ๆ ยกตัวอย่างให้เห็น สมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี ข้าราชบริพารในสำนักพระราชวังที่ตามเสด็จไปเล่าให้อาตมาฟัง เสด็จเมืองจีน เมืองจีนเอาตุ๊กแกเอามาให้เสวยก็เสวยได้ เขาให้ยังงั้นเอออย่างนั้น ทานอย่างนั้น ถึงเข้าจิตเข้าใจกันได้ รู้จิตรู้ใจกันได้ถึงจะเป็นเพื่อนที่ดี เป็นมิตรภาพที่ดีออกไปแบบนั้น นี่พระพุทธรูปเจ้าของเราท่านจึงมิให้พระสงฆ์องค์เจ้าพิจารณาปัจจัย ๔ จะห่มจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช ต้องพิจารณาก่อน ก่อนจะฉัน เวลารับประทานนั้นแหละคือกรรมฐาน ไม่ใช่รับประทานสังเดชะ แล้วก็ฉันเลยนะเป็นอาบัติโทษ เป็นบาปเป็นกรรม นี่แหละท่านทั้งหลายที่มานั่งกรรมฐาน บางคนก็บ่นว่ากับข้าวไม่อร่อยไม่มีอะไรเลย แต่อย่าลืมนะ เบียร์หวาน มัน เค็ม ต้องกำหนดว่า รสหนอ รสหนอ เป็นต้น เราฉันเพื่อยังชีวิตไปวันหนึ่ง โภชนะ มัตตัญญูตา รู้จักประมาณการอาหารพอสมควร ไม่มากเกินไปและไม่น้อยจนเกินไป ให้มันสะอาดอย่าให้สกปรก ก็พอรับประทานได้ พวกที่ไม่ถือมียังงั้นก็กินอย่างนั้น

บางทีพระท่านออกธุดงค์เดินกลางดงกลางป่าก็ฉันหัวเผือก หัวมัน ฉันยอดไม้ ผลหมากรากไม้ โยคี ฤาษี ชีไพร ก็มีมากหน้าหลายตา ยกตัวอย่างพระมหากษัตริย์เมืองหนึ่งไปบวชเป็นฤาษีชีไพร ก็ไม่มีข้าวปลาอาหาร มันอยู่ในดงในป่าอยู่ป่าหิมพานต์มีแต่ผลหมากรากไม้ที่จะต้องฉันเท่านั้น เรียกว่า โยคีฤาษีชีไพร ผู้ที่มาปฏิบัติกรรมฐานนี้เรียกว่า โยคี ผู้บำเพ็ญเพียร ไม่ใช่ผู้ขี้เกียจ โยคี ผู้บำเพ็ญเพียร ผู้ขันธ์ความอดทน คนที่มีขันธ์ความอดทนและบำเพ็ญเพียรไปนั้น จะสำเร็จมรรคผลได้แน่นอนทุกคน คนที่อดทนไม่ได้ไม่มีความเพียรอาหารก็เลือก กินไม่ได้ กินไม่ลง รับประทานก็ร้อยก็ชาติก็ไม่สำเร็จ ทำอะไรก็ไม่สำเร็จแต่ประการใด เราจะเห็นคนมาจากเมืองจีนอยู่เมืองไทย ก็เล่าให้อาตมาฟัง บอกหลวงพ่อบุญผกกว่าจะรวยมาเป็น ๑๐๐ ล้าน ๑,๐๐๐ ล้าน กินข้าวปุ่เค็ม กินข้าวกับปลาทุราคาถุก ๆ

บางครั้งก็กินข้าวกับน้ำปลา บางครั้งเลยก็กินข้าวกับเกลือ บัดนี้ผมเป็นเศรษฐีแล้ว คนที่ถือตัวและถืออาหารเป็นอะไรไม่ได้เลยนะ เข้ากับใครก็ไม่ได้ด้วย อดทนไม่ได้ โยมหญิงโยมชาย มนุษย์อะไรกันทดสอบอะไรบ้าง บางคนก็ไม่รู้จักไม่มีความเข้าใจแต่ประการใด มีความหมาย อยู่ไม่ใช่บ่อย นี่แหละความอดทนอดกลั้น อดออม ทองคำต้องสู้ไฟ ไม้ใหญ่ต้องสู้ลม ชั้นดี ความอดทนนั้นเองมีประโยชน์มาก

พระพุทธเจ้าของเราเป็นจักรพรรดิ ไม่ทรงถือพระองค์แต่ประการใด เข้ากับเด็กได้ ผู้ใหญ่ดี กระทั่งโสเภณีงามเลิศงามโฉม นำข้าวอาหารบิณฑบาตท่านยังไปรับ ไปเสวยพระกระยาหารโสเภณี เพื่อต้องการจะไปโปรดให้โสเภณีกลับร้ายกลายเป็นดีได้ ไม่เคยถือพระองค์แต่ประการใด อันนี้ก็ขอฝากพวกโยคีนักปฏิบัติไว้ด้วย ต้องอดทน ต้องมีความเพียร ถึงจะได้ผล อาหารการบริโภคนี้เรารับประทานเพื่อยังชีวิตให้อยู่ในวันหนึ่งเท่านั้นเองนะ ไม่ใช่รับด้วยกามคุณ ๕ หรือรับอาหารไปเพื่อกาม เพื่อบำรุงร่างกายให้แข็งแรงเท่านั้น โยคีผู้บำเพ็ญเพียร รับอาหารเพื่อยังชีวิตให้อยู่ไปวันหนึ่งเท่านั้น แล้วจะสร้างความดี และอดทนต่อไปด้วย

เอาตมาไปรูดงกับหลวงพ่อกิ่งใหญ่ในป่า ท่านบอกรับบิณฑบาตวันนี้ไม่ได้ข้าว อยู่ในป่า ดงพงไพร วิธีปฏิบัติของท่านทำอย่างไร ท่านบอกว่าเอาน้ำสะอาดใส่บาตรเข้า พิจารณา ปฏิสังขยา แต่ไม่ใช่เสกคาถา พิจารณาที่เราจะฉันนะ ก็ดื่มเข้าไปเต็มบาตรฉันให้หมดไปให้ อิ่มเลยที่เดียวแล้วก็เดินไปได้วันหนึ่ง ขาดน้ำไม่ได้ ท่านบอกรับต้องอดทนนะ คนที่จะดีได้ต้อง อดทนได้ กระทบกระเทียบไม่ต้องโกรธ ไม่ต้องอะไรใครอดทนตลอดต้นชนปลาย รับรองได้ดี แน่ ๆ ความอดทนเป็นสมบัติของนักสู้ ความรู้เป็นสมบัติของนักปราชญ์ ความสามารถเป็น สมบัติของนักประกอบกิจ ความมีระเบียบทุกชนิดถึงจะเป็นคุณสมบัติผู้ดี กินอะไรไม่ลง อดทนก็ไม่ได้เป็นผู้ดีได้อย่างไร เป็นผู้ดีนั้นอดทนยั้งสู้ตลอดรายการ หนักเอาเบาสู้ทั้งนั้น ปฏิบัติหน้าที่ เดียวนี้ไม่มีแล้ว หาผู้ดีเต็มขั้นไม่ได้เลย ดูในครัวเขามีกล้วยน้ำว่า มีปลาทูปูเค็ม แล้วมีผักกาดดอง หอมดอง กระเทียมดอง จิ้มน้ำพริก จิ้มเต้าเจี้ยว บางคนไม่ทานน้ำพริก ปลาจ๋า ก็ใช้เต้าเจี้ยวหลน เคยไปดูในครัวคนที่เขาจนมาก่อน แล้วเขาก็รวยมา ณ บัดนี้ นี่แหละคนรวยมาจากความจน ท่านมีความสุข รู้ว่าความสุขแท้จริงท่านต้องผ่านทุกข์มาก่อน เหมือนพระพุทธเจ้าไปอยู่ในกลางป่าไปทรมานอยู่ในกลางป่า ไม่มีอะไรจะเสวยเลยนะ อดทน ต่อสู้เพราะของกินแน่ ๆ เราหิวแล้วหายนั่นก็เจ็บ มีแต่เวทนาตลอดรายการ ก็ต้องกำหนดจิต ตั้งสติปัญญาไว้อดทนอดกลั้นไว้ เดียวนี้คนอดทนไม่ได้

เอาตมานี้มานี้กุดไอ้คนนี้มีบุญจริง ๆ คนมีบุญนะอดทน อดอยากปากแห้งก็ต้องทน คนมีบุญ คนรับบุญวาสนาเหมือนสำรวยสวายหรือพัฒนาน้ำดูพิลึก ชอบสังคัมชอบเที่ยว ชอบ แต่งตัวไปในสังคัม แล้วเวลาจะทานอาหาร ข้าว ๕ แกลง ๕ ท่านไม่ได้ ต้องไปนั่งโต๊ะนั่งเหลา

ต้องกินอาหารราคาเป็นพันเป็นหมื่น คนประเภททุกวันนี้ รวยถึงขนาดไปนั่งกินเหล้า คนที่ดี มีปัญญานั้นข้าวแกงข้างถนนเขาก็กินได้ ข้าวตักเข้าเอาแกงราด น้ำปลาใส่พริกชี้หนูหน้อย เขายังกินได้ นั่นคนรวย คนเศรษฐี แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่เศรษฐี แต่ไม่มีคำว่ารวยอยู่ในจิตใจ รวยจิตใจจะต้องรวยธรรมชาติ ธรรมชาติทำให้คนรวย รวยแล้วก็สวยงามดูชม อดทนตลอดไปถึงจะ ถูกต้อง เดี่ยวนี้ไม่อดทนแล้ว บางทีหนุ่ม ๆ สาว ๆ รุ่น ๆ มากับแม่บอกจะอยู่ ๗ วัน บอกอยู่ ได้ นะ อยู่ได้ ค่ะ เอานะต้องอดทนนะ เขาอยู่บ้านที่ ๒ โมงเช้าแม่เขาตามใจ ต้องทำกับข้าว ให้พร้อมก่อนแล้วไปปลุกลูกมากินก็ทำให้เคยชินเช่นนี้ ไม่ต้องมาปฏิบัติหรอก เขาตื่นมาตี ๓ ตี ๔ ลูกเธอตื่น ๒ โมง ๓ โมงเช้า แล้วพ่อแม่ก็ต้องปลุกลูกให้ตื่นขึ้นมา อดทนไม่ได้ แยกหาม ไม่เป็น อย่างนี้มีมากในวัดเรานี้ นะ ก็ขอฝากญาติโยมไว้ด้วย เป็นตำราให้อาตมาแล้วถูกต้อง เป็นของจริง ไม่มีปลอมแล้ว คนที่รักต้องการจะสร้างชีวิตจริง ต้องต่อนอยู่ที่ใดโคนไม้ที่ชอบ เติบโตจนโตได้ ปฏิบัติอดทน ปวดกำหนด เสียใจกำหนด ดีใจกำหนด ตั้งสติอดทนรับรอง ได้ผลอย่างแน่นอน

บางคนไม่เอา นั่งไม่ได้ขอกลับ บอกมันเป็นยังไงหรือ นั่งแค่ ๕ นาที ฉันจะตาย ไม่เคยอดทน ถ้ามานั่งไปถ้ามานั่ง อยู่บ้านเขาไม่ค่อยเอางานเอาการ พ่อแม่ทำให้หมดเลยนะ แล้วมันจะอดทนอะไรได้ จะเป็นโยคีได้อย่างไร โยคีผู้บำเพ็ญเพียร จึงเรียกว่า โยคีหรือโยคาวจร พวกสัตบุรุษ พวกโยคีปฏิบัติหน้าที่อดทนตลอดรายการมีน้อยเหลือเกิน แล้วไหนเล่าจะสำเร็จ มรรคผล ทำงานจะสำเร็จได้อย่างไร ออกมารูปแบบนี้ ไม่มีความอดทนเลย แล้วก็กินไม่ได้ เมื่อสามปีมานี้ จำได้ชัดยังจดไว้ หลวงพ่อวัดนี้อดมัย กับข้าวอย่างนั้นมีมัย กับข้าวอย่างนี้มีมัย ให้แม่ครัวทำให้ลูกฉันด้วยนะ เพราะว่าลูกฉันกินยาก เอ บวชแล้วต้องกินงายซี ข้าวคลุกน้ำปลาก็กินได้ ถ้าหากว่าอดไม่ได้ นะ ทนไม่ได้ไปบวชวัดอื่น ไปบวชอยู่กลางตลาดนู่น มันมีข้าวแกงขาย บวชอยู่กลางตลาดเลย วัดอยู่กลางตลาดเลย อย่างสิงห์บุรี มีอยู่วัดหนึ่ง วัดโพธิ์แก้ว อยู่กลางตลาดเลยก็ซื้อปิ่นโตเข้ากินอย่างดีเลย กินกุ่มเผา ปลาแม่แล จะกินหมูเห็ด เป็ด ไก่ สบายมาก ถ้าประเภทนี้แล้วเอาปูนหมายหัวไว้ก่อน เอาดีไม่ได้เลย ไม่ได้ดีแน่นอน ก็ขอฝากญาติโยมไว้ในวันนี้ ได้ตำราจริงหลายราย

บางคนพากันมา ตั้งใจจะกำหนดว่ามีความทุกข์ เข้างานก็มีคนอิจฉา ไปทำงานโน้น อิจฉาลาออกมา มาบริษัทนี้ก็โดนอิจฉา ไปที่โน่นก็โดนอิจฉา ก็จะหนีไปไหนเล่า อดทนซิ ใคร อิจฉาใครตำ ใครว่า อดทนหน่อยได้ไหม กำหนดจิตมีสติ ก็มานั่งกรรมฐานแล้วยังใช้ไม่ได้ แล้วก็ยังมาบอกกับเราให้แผ่เมตตาหน่อย เจ้านายเกลียด ผู้บังคับบัญชาเกลียด ก็ทำให้เขารักง่ายนิดเดียว อย่าไปขัดคอเขา อย่าไปว่ากล่าวร้ายเขา พุทธดี ๆ พุทธให้เพราะ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อท่านผู้ใหญ่ไว้ ผู้ใหญ่จะได้เมตตา มานั่งกรรมฐานไม่ได้มาอยู่ ว่าจะอยู่ ๗ วัน ที่วัดเรา

ตั้งกติกาไว้ว่า ๗ วันนั้น เนื่องจากว่า ถ้าทำเก่งทำดี อดยากต่อก็ไม่มีปัญหา สำคัญมาอยู่ยังไม่ทัน ๗ วัน ออกไปแล้วซิ ประเภทนี้ เขาจึงตั้งกติกาไว้ ไว้ให้คนอื่นที่เขาทำ คนที่ไม่สนใจไม่มีศรัทธาจะได้ออกไป คนที่มีศรัทธา มีขันติความอดทนเขาจะได้อยู่ปฏิบัติไป เพราะมันเป็น การถ่ายเทไม่ใช่อยู่ประจำ ถ้าอยู่ทุกห้องทุกกุฏิเลยละก็ คนใหม่ก็มากันไม่ได้ ก็ไม่หมายความว่าให้โยมอยู่แค่ ๗ วันเท่านั้นนะ ถ้าโยมตั้งใจมีศรัทธาต่อ ทำเก่ง แล้วก็ไม่ได้ให้คนอื่นเดือดร้อน มีอะไรกินอย่างนั้น มีเกลือกินเกลือ มีมะเขือกินมะเขือ ไม่มีไม่กิน ก็ให้ต่อได้ อยู่ต่อไปอีก ๗ วันก็ได้ ไม่ได้มีปัญหาอะไร

แต่ปัญหานั้นจะอยู่แค่นั้นก็เนื่องจากว่า บางคนไม่ยอมทำกรรมฐาน มาเสียดเสียด ดึงต่อผู้บำเพ็ญสมณธรรม เดี่ยวเที่ยวไปตลาด เดี่ยวออกไปนุ่งออกมาที่นี้ ไม่นั่งเจริญ กรรมฐานก็ให้เขาออกไป หลังกกติกาจึงมีความหมายอย่างนั้น ก็ไม่หมายความว่าห้ามเสมอ ไป ต้องมีกรณีพิเศษเหมือนกัน ถ้าตั้งใจทำอย่างดีบางคนเด็กเล็ก ๆ อดทนปฏิบัติให้แม่หาย จากโรคอะไรก็ได้ พ่อล้มลงไปอยู่ห้อง ไอ ซี ยู ลูกมา ๒ คน อดทนทำตลอดเราให้ทานอะไรก็ ไม่ค่อยจะทาน บอกไม่เป็นไรหลวงพ่อบุญทานได้ทั้งนั้น ปฏิบัติซึ่งปฏิบัติจริง ก็ได้ผลได้ ธรรมะจริง พ่อฟื้นเลย จากห้อง ไอ ซี ยู บัดนี้ยังอยู่ ๘๐ กว่าแล้วอายุมาก ขอฝากญาติโยมไว้

มันอยู่ที่ความจริงใจและอดทน บางทีพระมาบวชก็ไม่อดทน ไม่อยากจะได้ของดี ของ ดีนี้มันทำยากหายาก ของไม่ดีนี้ง่ายนิดเดียวหลังไหลไปสู่ที่ต่ำตลอดรายการ ของดีถ้าเราดี ก็ได้บุญ ถ้าเราไม่ดีมันจะได้ของดีได้อย่างไร ไม่อดทนอดกลั้นตลอดรายการ เดินจงกรมก็ไม่เอา นั้น ๕ นาทีก็เลิกแล้ว แล้วจะไม่พบของดีและของจริงในตัวเองแต่ประการใด

ขอฝากญาติโยมไป กลับไปบ้านแล้วทำต่อไป เดินจงกรมนั่งเข้าก็มีประโยชน์มาก มี บริษัทหนึ่งอย่าไปออกชื่อเขา บอกหลวงพ่อบุญนี้แยแล้ว สามิ่ไม่ดูแลห้างหุ้นส่วนจำกัด ก็เที่ยวไป หนูมีลูกตั้ง ๕ คน จะทำอย่างไร อดทนต่อไปนั่งกรรมฐาน มาเจริญกรรมฐาน ๕ วัน อดทนทุกอย่าง กลับไปนี่หลวงพ่อบุญจะสู้ต่อไป ถึงสามิ่ไม่มาช่วยดูแลหนูก็จะจัดการด้วย ตนเอง บัดนี้บริษัทห้างหุ้นส่วนจำกัดดีขึ้นเยอะแล้ว มีบริวารมากมายกายกอง แต่สามิ่ไม่เอา ไหนเลย นี่ก็ได้ผลจากกรรมฐานให้อดทน ทำให้เกิดปัญญาแก้ไขปัญหา สามารถจะดูแลได้ถึง ๕ คน เข้ามหาวิทยาลัยได้ เป็นผู้หญิงแม่บ้านมันมีตัวอย่างมากมาย แต่เราจะอดทนได้หรือไม่ได้มันอยู่ที่โยมแล้ว ถ้าโยมไม่สนใจตัวเองนะก็น่าสงสารที่เกิดมาเสียดชาติเกิด ไม่มีความ สนใจตัวเองแต่ประการใด ต้องทนทุกข์ทรมานก่อน บางคนกำพร้าพ่อกำพร้าแม่ อยู่กับน้ำ ต้องอดทนทุกอย่าง ล้างถ้วยล้างชามทำงานอดทนไปเป็นลูกจ้าง ไปเรียนหนังสือ บัดนี้มีเงินมี ทองมากมายกายกอง นี่กำพร้าพ่อแม่แต่เล็ก พ่อแม่ตายหมดเพราะอะไรรู้มั๊ย รถชนตาย พ่อแม่ตายทั้งคันรถ เลยกก็ต้องอาศัยน้ำอยู่ตลอดรายการ บอกหลวงพ่อบุญคะ หนูกำพร้าพ่อกำพร้า

อารมณ์ดี อย่าให้อารมณ์ร้าย ทำอะไรอย่าผูกความโกรธเอาไว้ อย่าผูกพยาบาทคาดพยาเวร
เจ้ากรรมนายเวร เจ้าเวรนายกรรมอีกต่อไป อายุยืนจะทำอะไรก็สำเร็จ ไม่มีศัตรูในตัวเอง ไม่มี
ศัตรูในหมู่บ้าน มีแต่ญาติสนิทมิตรสหาย โดยทั่วไปคือสายธารธรรม ธรรมะแปลว่าอย่างนั้น
ไม่ใช่แปลว่าอ่านหนังสือเป็นธรรมะ ไม่ใช่อย่างนั้น

สุดท้ายนี้ก็ขอฝากไว้ ไปลามาไหว้ อโหสิกรรมหมดเวรหมดกรรมกันได้ ไม่มี
เวรกรรมติดตัวไปแน่นอน ก็ขออำนาจบุญกุศล อำนาจพระกรรมฐาน และอำนาจบุญ
กุศล ทาน ศีล และภาวนา โปรดประสาทพรให้แก่ผู้ปฏิบัติธรรม ทั้งฝ่ายบรรพชิตและ
ฝ่ายคฤหัสถ์ จงมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาสถาพร และจงเจริญไปด้วย
อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใดสมความมุ่ง
มาตปรารถนา ด้วยกันทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

๑๙ มีนาคม ๒๕๓๙